

Солун 1925
Чылдын
август 31-де
үнүп эгелээн

ШЫН

№ 122 (15096) ◆ 1993 чылдын июль 3, суббота

Солунга ат салган шагы 21.30. Сапар өртөө 10 рубль.

Көдээ ажил-агый айтырыглары

АРГА-КУРЛАВЫРЛАРНЫ АЖЫГЛААР

Тыва Республиканың «Малчынарнын социал камгалаан күштелдирер дугайында» эртен чылдын июль айда үлээл алган докталаан амьдыралыг боттадылар дээш. Улуг-Хем районун ажил-агыйлары чамдык тодаргай ажилдарын кылды чоруткан. Оон түнелинде районда 13 малчына чаа бажынарнын туткан, ол ишкеш 16 чунар-бажынарнын кылды берген. Малчын козанын электржидеринге нийтирилсе 4 млн. рубльди чаргыдааныс.

Мал ажилдарын адыр бүрүзүнде ажил-ишти экижидер, сегидер дээш, ында хаара туттулган кол ажилдер — малчынарнын, саанчыларнын, хадарчыларнын социал байдалыне, амьдырал хандырлыгыне сакты салырынын чугулаан демедегелер тур мен. Борта бир эки улугер-чижек М. С. Донгаак удурткан Түвшинсэл-оол аттыг совхозта мөөнөттүгүн ишкеш. Алааттыгга ажил-агыйлар удуртулган Красноарк крайнын фабрика, заводтары-биле дорт харылаанын туду, боттарынын малчынарына чик өртөктөгү лизы-бүрү бөрүлөөнүн салды турар. Кышталгышкын үстүнде малчынарага тускай, ажилдын хеп-сыны, чинге-таранын 50 кг-ин халаска үлөп берген, далганын бир шооданын чамгыс муун рубльге (бола орук хөлөзүн дугаалары-биле) сардыл саарган. «Эйля-Хем» (Т. Д. Чечек-оол) Бүрт Республикадан кышкы хептерин сарды алган келгеш, малчынарына кижин бүрүзүнүп хөлөзүн айып-биле берген. Оон ишкеш «УТКА 25 чылдыг совхоз» (директору О. Д. Кызыл-оол) херээжен малчынарнын шалынына 8 хуу немелдери келгеш.

Ындыг турбуже, чамдык ажил-агыйларын удурткучулары малчынарнын амьдырал-туртталгызыне эвээш сакты салды, оон дайы экижидер талаан-биле кемчелер алдырн дашаанын турары хомудалды. Оларын чикээни «Чазты», «Ийн-Тала», «Арсыкан» совхозтарын камгаштырып болур. Шагаан-Артынын төп болгаш чер-черлерде уястак немелдери, фельдшер-акушер пункттарынын ажилдакчылары малчынарнын кадым камгалаан чамдык кемчелерин ач чоруду турга-лаа, брусилде, туберкулез база чик башышкыны улгалдыр чиктект аарылар оларга эчине непертегит болуп артышкан. Бо хүнерде малчынарнын кол сорулгазы — алдынган изил-тургалыны оңа-менди доруктулары. Ол ишкеш өдөөкчүлүк селтедген, чамгы селтирилсе, мал чемини белеткери максалдыг эгелээр. Бүрт, мал ажилына камгаштырып бижин турар болганма, кол кичээниги амгы үеде кайнаар улгана экил дээр тегелдик чүдүлгө каакс доктаалды. Ажил-агыйларды малды чоктар чорутарга үстүнде чоктаган мен. Ынчанга районун калээ ажил-агый эргелен, ажил-агыйларын удурткучу бүрүзү малдын баш санын чогумалдыг калаталары-биле холбошкан айтырыгы конуг эки билген, кичээлге алган турар ужурдуг. Учет-отчет дээш контроль-дү күштелдирер, малдарын санаашкыны доктаамал чорудар. Мал-маганын хайгарал чок каар чорутаран черле чылаарын бодалар болза эки. Оон-биле кады ветеринар алы-Банын ажилдакчылары «Формаларда мал калгашарын, санитарлыг байдалы калдыгы?» — «Мал-маганын аарыларын өскүдериңе ол багыт саалдырып болбай турар бе?» деп айтырыгларын боттарынын хүн бүрүде ажилына хамаарыштыр боттарына салдынар болза эки.

Экономиктиг реформаларын хандылаары, ажил-агыйлар рынок чорудаларын дээр-ишти тургузууру — амгы үенин кол сорулгаарынын бирээш. Бот-оругла-чарылаже шил-чинчи, камгалаангы болуру эргөжөк чугула. Ынчалзажок рынок харылаалары, оон дүрүм-хоолдулары үлетпүр-бүдүрүлгелерин кылды бүдүрген дери-херекселдерин, кыаар-чаар материалдарын, артык электерин өртөк-үенин кыска үенин иштинге кичини сакгыныга кирбесе кылдыр улгалтырыган, көдээ ажил-агыйлар, эл ылагыга совхозтарын дыка берге байдалга эжелген. Бистер боттарыныстын үенин бажы-лаа калган улгалтырар дээрине, оон болбаа-ыраалдыг турар бүдүрүлгелерден улуг хамаарышын чок артышкан бис. Ажил-биле чугаалаарга, көдээ ажил-агыйларын бүдүрүп турар продукциянын бот-үенига дыка көвей бооп турар.

Районда совхозтарын эде организастаар, оон структураларын өскүртүп дугайында ажил чорутууну турар-ыра болза, оон келингө өтпээш. Амгы үеде чүдө «Күч-ажылыг хосту» совхоз коллективтиг бүдүрүлгө шилчин, структураларын өскүртпүп алган ажил-аар турар. Уланас «Чазты», «Арсыкан» совхозтар эде тургустунар. Ажил-ишти үенин негелдиге дүүшүр чорудар ажилыг аргаларын бирээш араат ажил-агый дээрин кичилер биле берген. Ындыг ажил-агыйлар калда-лаа хүн бүрү «үндөп, сайынар, хөгжүн, бот кырынга турар, улуг сорулгаарын сарды турар. Бистин Улуг-Хем районда ам бо хүнерде нийтирилсе 115 араат болгаш талаанын ажил-агыйлар бис.

Районун экономиказы колдуула мал ажил-агыйларды даянын турарын дем үстүнде база айткан болгай мен. Ынчанга бистин калээ ажил-агыйларын ажилдакчыларын, тускай эргелдирлерин бир кол сорулгазы — мал ажилыне аныктарын хаара тудары. Амгы байдалды өөрө-өт-сигенин, азы-бүрү ияштарынын, чадан ияштарын өздүдери эртен буугар даяндала бажыри болгаш хайталары, агаар-бойлугу эки керкишкенини демдегелээри болур.

Ындыг ажилдарын үр-үтүндөгү чорударына ажил-агый улуг девиэээр керек. Эртери чоругул камгалаандыг чер үш кол улуг куржаклардан тургустунан турар ужурулуг. Ол дээр, бирээш, кадыр мөөк-терин, калыг шалдырдыг, ажил ойматарыг — сарыг-ыяштыг мен ишти черлер, ийде, ажаж чер, колар арты ишти, хөй-хөй ламынар суларын тыптын үйер черлери — кара ияштыг тагач чер, үште, өдүгүнер, кадыр бенин менгени эрвээш кадыр, белж, тас баштыг тайгалар.

Ынчанга «Азас» деп эртерин чоругул камгалаандыг черин девиэээр керек. Азас хөлөк бажында Бүртянын кичилеринге чедир шөлүп чоруткан чылдагыны ол. Ол ишкеш камгалаандыг черин девиэээр керек бир-иш улуг хем, төлдөт иял-ла кирген турар ужурулуг.

Бир эвээ ажил-агыйлар чорукуну талаан-биле чүдүрүп, оон дүрүм-хоолдулары үлетпүр-бүдүрүлгелерин кылды бүдүрген дери-херекселдерин, кыаар-чаар материалдарын, артык электерин өртөк-үенин кыска үенин иштинге кичини сакгыныга кирбесе кылдыр улгалтырыган, көдээ ажил-агыйлар, эл ылагыга совхозтарын дыка берге байдалга эжелген. Бистер боттарыныстын үенин бажы-лаа калган улгалтырар дээрине, оон болбаа-ыраалдыг турар бүдүрүлгелерден улуг хамаарышын чок артышкан бис. Ажил-биле чугаалаарга, көдээ ажил-агыйларын бүдүрүп турар продукциянын бот-үенига дыка көвей бооп турар.

Районда совхозтарын эде организастаар, оон структураларын өскүртүп дугайында ажил чорутууну турар-ыра болза, оон келингө өтпээш. Амгы үеде чүдө «Күч-ажылыг хосту» совхоз коллективтиг бүдүрүлгө шилчин, структураларын өскүртпүп алган ажил-аар турар. Уланас «Чазты», «Арсыкан» совхозтар эде тургустунар. Ажил-ишти үенин негелдиге дүүшүр чорудар ажилыг аргаларын бирээш араат ажил-агый дээрин кичилер биле берген. Ындыг ажил-агыйлар калда-лаа хүн бүрү «үндөп, сайынар, хөгжүн, бот кырынга турар, улуг сорулгаарын сарды турар. Бистин Улуг-Хем районда ам бо хүнерде нийтирилсе 115 араат болгаш талаанын ажил-агыйлар бис.

Районун экономиказы колдуула мал ажил-агыйларды даянын турарын дем үстүнде база айткан болгай мен. Ынчанга бистин калээ ажил-агыйларын ажилдакчыларын, тускай эргелдирлерин бир кол сорулгазы — мал ажилыне аныктарын хаара тудары. Амгы байдалды өөрө-өт-сигенин, азы-бүрү ияштарынын, чадан ияштарын өздүдери эртен буугар даяндала бажыри болгаш хайталары, агаар-бойлугу эки керкишкенини демдегелээри болур.

Ындыг ажилдарын үр-үтүндөгү чорударына ажил-агый улуг девиэээр керек. Эртери чоругул камгалаандыг чер үш кол улуг куржаклардан тургустунан турар ужурулуг. Ол дээр, бирээш, кадыр мөөк-терин, калыг шалдырдыг, ажил ойматарыг — сарыг-ыяштыг мен ишти черлер, ийде, ажаж чер, колар арты ишти, хөй-хөй ламынар суларын тыптын үйер черлери — кара ияштыг тагач чер, үште, өдүгүнер, кадыр бенин менгени эрвээш кадыр, белж, тас баштыг тайгалар.

Ынчанга «Азас» деп эртерин чоругул камгалаандыг черин девиэээр керек. Азас хөлөк бажында Бүртянын кичилеринге чедир шөлүп чоруткан чылдагыны ол. Ол ишкеш камгалаандыг черин девиэээр керек бир-иш улуг хем, төлдөт иял-ла кирген турар ужурулуг.

Ындыг ажилдарын үр-үтүндөгү чорударына ажил-агый улуг девиэээр керек. Эртери чоругул камгалаандыг чер үш кол улуг куржаклардан тургустунан турар ужурулуг. Ол дээр, бирээш, кадыр мөөк-терин, калыг шалдырдыг, ажил ойматарыг — сарыг-ыяштыг мен ишти черлер, ийде, ажаж чер, колар арты ишти, хөй-хөй ламынар суларын тыптын үйер черлери — кара ияштыг тагач чер, үште, өдүгүнер, кадыр бенин менгени эрвээш кадыр, белж, тас баштыг тайгалар.

Ынчанга «Азас» деп эртерин чоругул камгалаандыг черин девиэээр керек. Азас хөлөк бажында Бүртянын кичилеринге чедир шөлүп чоруткан чылдагыны ол. Ол ишкеш камгалаандыг черин девиэээр керек бир-иш улуг хем, төлдөт иял-ла кирген турар ужурулуг.

Ындыг ажилдарын үр-үтүндөгү чорударына ажил-агый улуг девиэээр керек. Эртери чоругул камгалаандыг чер үш кол улуг куржаклардан тургустунан турар ужурулуг. Ол дээр, бирээш, кадыр мөөк-терин, калыг шалдырдыг, ажил ойматарыг — сарыг-ыяштыг мен ишти черлер, ийде, ажаж чер, колар арты ишти, хөй-хөй ламынар суларын тыптын үйер черлери — кара ияштыг тагач чер, үште, өдүгүнер, кадыр бенин менгени эрвээш кадыр, белж, тас баштыг тайгалар.

Бир эвээ ажил-агыйлар чорукуну талаан-биле чүдүрүп, оон дүрүм-хоолдулары үлетпүр-бүдүрүлгелерин кылды бүдүрген дери-херекселдерин, кыаар-чаар материалдарын, артык электерин өртөк-үенин кыска үенин иштинге кичини сакгыныга кирбесе кылдыр улгалтырыган, көдээ ажил-агыйлар, эл ылагыга совхозтарын дыка берге байдалга эжелген. Бистер боттарыныстын үенин бажы-лаа калган улгалтырар дээрине, оон болбаа-ыраалдыг турар бүдүрүлгелерден улуг хамаарышын чок артышкан бис. Ажил-биле чугаалаарга, көдээ ажил-агыйларын бүдүрүп турар продукциянын бот-үенига дыка көвей бооп турар.

Районда совхозтарын эде организастаар, оон структураларын өскүртүп дугайында ажил чорутууну турар-ыра болза, оон келингө өтпээш. Амгы үеде чүдө «Күч-ажылыг хосту» совхоз коллективтиг бүдүрүлгө шилчин, структураларын өскүртпүп алган ажил-аар турар. Уланас «Чазты», «Арсыкан» совхозтар эде тургустунар. Ажил-ишти үенин негелдиге дүүшүр чорудар ажилыг аргаларын бирээш араат ажил-агый дээрин кичилер биле берген. Ындыг ажил-агыйлар калда-лаа хүн бүрү «үндөп, сайынар, хөгжүн, бот кырынга турар, улуг сорулгаарын сарды турар. Бистин Улуг-Хем районда ам бо хүнерде нийтирилсе 115 араат болгаш талаанын ажил-агыйлар бис.

Районун экономиказы колдуула мал ажил-агыйларды даянын турарын дем үстүнде база айткан болгай мен. Ынчанга бистин калээ ажил-агыйларын ажилдакчыларын, тускай эргелдирлерин бир кол сорулгазы — мал ажилыне аныктарын хаара тудары. Амгы байдалды өөрө-өт-сигенин, азы-бүрү ияштарынын, чадан ияштарын өздүдери эртен буугар даяндала бажыри болгаш хайталары, агаар-бойлугу эки керкишкенини демдегелээри болур.

Ындыг ажилдарын үр-үтүндөгү чорударына ажил-агый улуг девиэээр керек. Эртери чоругул камгалаандыг чер үш кол улуг куржаклардан тургустунан турар ужурулуг. Ол дээр, бирээш, кадыр мөөк-терин, калыг шалдырдыг, ажил ойматарыг — сарыг-ыяштыг мен ишти черлер, ийде, ажаж чер, колар арты ишти, хөй-хөй ламынар суларын тыптын үйер черлери — кара ияштыг тагач чер, үште, өдүгүнер, кадыр бенин менгени эрвээш кадыр, белж, тас баштыг тайгалар.

Ынчанга «Азас» деп эртерин чоругул камгалаандыг черин девиэээр керек. Азас хөлөк бажында Бүртянын кичилеринге чедир шөлүп чоруткан чылдагыны ол. Ол ишкеш камгалаандыг черин девиэээр керек бир-иш улуг хем, төлдөт иял-ла кирген турар ужурулуг.

Ындыг ажилдарын үр-үтүндөгү чорударына ажил-агый улуг девиэээр керек. Эртери чоругул камгалаандыг чер үш кол улуг куржаклардан тургустунан турар ужурулуг. Ол дээр, бирээш, кадыр мөөк-терин, калыг шалдырдыг, ажил ойматарыг — сарыг-ыяштыг мен ишти черлер, ийде, ажаж чер, колар арты ишти, хөй-хөй ламынар суларын тыптын үйер черлери — кара ияштыг тагач чер, үште, өдүгүнер, кадыр бенин менгени эрвээш кадыр, белж, тас баштыг тайгалар.

Ынчанга «Азас» деп эртерин чоругул камгалаандыг черин девиэээр керек. Азас хөлөк бажында Бүртянын кичилеринге чедир шөлүп чоруткан чылдагыны ол. Ол ишкеш камгалаандыг черин девиэээр керек бир-иш улуг хем, төлдөт иял-ла кирген турар ужурулуг.

Ындыг ажилдарын үр-үтүндөгү чорударына ажил-агый улуг девиэээр керек. Эртери чоругул камгалаандыг чер үш кол улуг куржаклардан тургустунан турар ужурулуг. Ол дээр, бирээш, кадыр мөөк-терин, калыг шалдырдыг, ажил ойматарыг — сарыг-ыяштыг мен ишти черлер, ийде, ажаж чер, колар арты ишти, хөй-хөй ламынар суларын тыптын үйер черлери — кара ияштыг тагач чер, үште, өдүгүнер, кадыр бенин менгени эрвээш кадыр, белж, тас баштыг тайгалар.

Бир эвээ ажил-агыйлар чорукуну талаан-биле чүдүрүп, оон дүрүм-хоолдулары үлетпүр-бүдүрүлгелерин кылды бүдүрген дери-херекселдерин, кыаар-чаар материалдарын, артык электерин өртөк-үенин кыска үенин иштинге кичини сакгыныга кирбесе кылдыр улгалтырыган, көдээ ажил-агыйлар, эл ылагыга совхозтарын дыка берге байдалга эжелген. Бистер боттарыныстын үенин бажы-лаа калган улгалтырар дээрине, оон болбаа-ыраалдыг турар бүдүрүлгелерден улуг хамаарышын чок артышкан бис. Ажил-биле чугаалаарга, көдээ ажил-агыйларын бүдүрүп турар продукциянын бот-үенига дыка көвей бооп турар.

Районда совхозтарын эде организастаар, оон структураларын өскүртүп дугайында ажил чорутууну турар-ыра болза, оон келингө өтпээш. Амгы үеде чүдө «Күч-ажылыг хосту» совхоз коллективтиг бүдүрүлгө шилчин, структураларын өскүртпүп алган ажил-аар турар. Уланас «Чазты», «Арсыкан» совхозтар эде тургустунар. Ажил-ишти үенин негелдиге дүүшүр чорудар ажилыг аргаларын бирээш араат ажил-агый дээрин кичилер биле берген. Ындыг ажил-агыйлар калда-лаа хүн бүрү «үндөп, сайынар, хөгжүн, бот кырынга турар, улуг сорулгаарын сарды турар. Бистин Улуг-Хем районда ам бо хүнерде нийтирилсе 115 араат болгаш талаанын ажил-агыйлар бис.

Районун экономиказы колдуула мал ажил-агыйларды даянын турарын дем үстүнде база айткан болгай мен. Ынчанга бистин калээ ажил-агыйларын ажилдакчыларын, тускай эргелдирлерин бир кол сорулгазы — мал ажилыне аныктарын хаара тудары. Амгы байдалды өөрө-өт-сигенин, азы-бүрү ияштарынын, чадан ияштарын өздүдери эртен буугар даяндала бажыри болгаш хайталары, агаар-бойлугу эки керкишкенини демдегелээри болур.

Ындыг ажилдарын үр-үтүндөгү чорударына ажил-агый улуг девиэээр керек. Эртери чоругул камгалаандыг чер үш кол улуг куржаклардан тургустунан турар ужурулуг. Ол дээр, бирээш, кадыр мөөк-терин, калыг шалдырдыг, ажил ойматарыг — сарыг-ыяштыг мен ишти черлер, ийде, ажаж чер, колар арты ишти, хөй-хөй ламынар суларын тыптын үйер черлери — кара ияштыг тагач чер, үште, өдүгүнер, кадыр бенин менгени эрвээш кадыр, белж, тас баштыг тайгалар.

Ынчанга «Азас» деп эртерин чоругул камгалаандыг черин девиэээр керек. Азас хөлөк бажында Бүртянын кичилеринге чедир шөлүп чоруткан чылдагыны ол. Ол ишкеш камгалаандыг черин девиэээр керек бир-иш улуг хем, төлдөт иял-ла кирген турар ужурулуг.

Ындыг ажилдарын үр-үтүндөгү чорударына ажил-агый улуг девиэээр керек. Эртери чоругул камгалаандыг чер үш кол улуг куржаклардан тургустунан турар ужурулуг. Ол дээр, бирээш, кадыр мөөк-терин, калыг шалдырдыг, ажил ойматарыг — сарыг-ыяштыг мен ишти черлер, ийде, ажаж чер, колар арты ишти, хөй-хөй ламынар суларын тыптын үйер черлери — кара ияштыг тагач чер, үште, өдүгүнер, кадыр бенин менгени эрвээш кадыр, белж, тас баштыг тайгалар.

Ынчанга «Азас» деп эртерин чоругул камгалаандыг черин девиэээр керек. Азас хөлөк бажында Бүртянын кичилеринге чедир шөлүп чоруткан чылдагыны ол. Ол ишкеш камгалаандыг черин девиэээр керек бир-иш улуг хем, төлдөт иял-ла кирген турар ужурулуг.

Ындыг ажилдарын үр-үтүндөгү чорударына ажил-агый улуг девиэээр керек. Эртери чоругул камгалаандыг чер үш кол улуг куржаклардан тургустунан турар ужурулуг. Ол дээр, бирээш, кадыр мөөк-терин, калыг шалдырдыг, ажил ойматарыг — сарыг-ыяштыг мен ишти черлер, ийде, ажаж чер, колар арты ишти, хөй-хөй ламынар суларын тыптын үйер черлери — кара ияштыг тагач чер, үште, өдүгүнер, кадыр бенин менгени эрвээш кадыр, белж, тас баштыг тайгалар.

АВТОБУС-БИЛЕ ЧОРУУРУНГА

Бо чылдын июль 29-та үнгөн № 118 «Шын» солунга республика иштинге болгаш өскө-даа хоорайларже самолет-биле жударынын билет өртөө партия турдуусу. Ону помчаан номчукулурдан ам редакцияга мындыг айтырыглар кээп турар апарган: «Самолетка жударынын билет өртөөн табылгырап бажыны эки-дир. Ону конугт иш билип алдымыс. Ынчалза-лаа рыноктуң бо берге үезинде кижи бүрүзү самолет-биле ужуп турар харыктыг эвээ. Самолет билетиниң өртөөнү даяршыткан база конугт-дур. Ылай-бээр аргашкан чон колдуунда-ла автобустар чорутуруп болдар аргаш. Самолетка жудар билет өртөөндө чик боорга-ла мындыг боор.

Редакция бодунуң номчукулурларын, черле кичаш чонунуң эрге-ажыны болаш, ийай-бээр артышкан чонга транспорттуң ол-бо хевери-биле артыжарыны билет өртөөнү үенин өскүрүп турары-биле чергештир чонга дыңнады турары өртөөтүр-дур. Ынчалза-даа автобус-биле чорутурун билет өртөөнү база кичаш табылгырап берген болза, конугч-ла эки ийик» — Бо одуртудар солунуң номчукулурларын күтүлдир.

Чонунуң даян хандырар сорулга-биле Кызылдың пассажирлер өртөөндө автобус-биле чорутурунунуң план-экономика аялгызы-биле харылдашкан бис. Кызылдың ажилдакчылары бисе мындыг табылгыры берген. Тыва Республикада Чазаның өртөөндө болгаш өртөк доктаамал талаан-биле номтеди бо чылдын июль 24-те автобус-биле чорутурун билет өртөөн бейдала. Ынчанга бо доктаалга дүүшүр июль 26-дан эгелен ол-бо районнарже артыжар билет өртөө мындагы апарган:

Кызыл — Тээли	2990 руб.
Кызыл — Ак-Доурак	2586 руб.
Кызыл — Чалаана	1895 руб.
Кызыл — Суг-Аксы	2231 руб.
Кызыл — Хондагайт	2704 руб.
Кызыл — Чаа-Хем	1620 руб.
Кызыл — Шагаан-Арты	1004 руб.
Кызыл — Бай-Хаак	656 руб.
Кызыл — Туран	1004 руб.
Кызыл — Сарыг-Сел	764 руб.
(Көк-Тей парому таварты)	1620 руб.
Кызыл — Самагалдай	1479 руб.
Кызыл — Эрзин	1956 руб.
Кызыл — Ам-Эрик	2020 руб.
Кызыл — Нарын	2231 руб.
Кызыл — Мөрөн	2163 руб.

Таймылды: Кызыл — Тээли 2990 рубль дээш, мынчаар билет алза чогуу. Бо аразында автобуска чораян дээш 90 рубль чыгелде көрдүнгөн. Ынчанга пассажир кижин 2900 рубль төлээр. Кызыл — Хондагайт 2704 — 100 р. = 2604 рубль төлээр. Кызыл — Эрзин 1956 р. — 72 р. = 1884 руб. Кызыл — Нарын 2231 — 82 р. = 2149 р. Кызыл — Мөрөн 2163 — 80 р. = 2083 руб. төлөөр деп билип алдыр. Манай-оол ОЮН.

ЧАА ХООЙЛУ ХҮЛЭЭП АЛГАН

МОСКВА. (РосИТА — СЧТА). «Хойлуда чорутуруп сардылашкын кылганмы дээш хайталга дугайында Россия Федерациязынын чаа Хойлууну Россиянын парламентазы 1993 чылдын июль 1-де хүлээп алган. Салды ажилдакчыларын, чедир деңизин азы хемчээл бертигин дээш административтиг база кеземче харым-салгамы буруулук кижилерге онааштырар чаа Хойлууда күрдүгүн. Саткан бөрүлөөр азы ачы-дууа чедиргелери хамаатыларыныг калдыкшымы, амгы-тынынга хора чедирген таварылаага, буруулук кижилерге мындаг харым-салгамы база онааштырар.

Россияныг хоорайларында, өскө-даа черлеринде амгы үеде калбарган ала-чайгаар-лаашкынын салдылашкынын чурумчуларыне онза

милээнгенин Хойлуу улганыларын турар бөрүлөөр азы продукт аймаан сазар кижин камыктын мурунча үөнүшкө реди (лицензия) алыр болгаш азы-чөм аймаан санинтар албан черлеринге хандырар хүлээлелиг.

Барзынгары болгаш азы-чөм аймаан тодаргай доктаамал болгаш болуучурун биле дериттинген черлерге, бажынарга сазар. Бо бүгү негелдери хажыткан, күүзү септөө кижилер чаа Хойлуу дүүшүр харым-салгамы хүлээп апаар.

Кеземче кемчелериниң аразында кол черин административтиг кемчелер ээлеп турар: хөй хемчээлдег ажажга тогарар көрдүнгөн. Ук торагаларын эң үстүкү хемчээлде ажил төлөөрүнүн 100 адаккы хемчээлинге держежир.

Владимир КОЛ. «Азас» деп эртерин чоругул камгалаандыг черин директору.

ДЕТКИП ТУР МЕН

Тыва Республиканың Президентин Ш. Д. Ооржактын «Өлүдүкчү үлгүлдер-биле демиселди эрге-хообуу баазаны күштелдирер дугайында» 1993 чылдын июль 28-те № 32 чардын кичээлгелерин номчу таныштым. Тывада оор-сук, үтүшкүн, күштүшкүн, өлүдүкчү чорук, хуанганарын үлгүлдерин шуут-ла харылааш турары кымын дүвүрлетпес боор. Ынчанга Президентини чардын чөптүг, ону деткип тур мен.

Ук чарыкка мындагы чүдүлүк Оолууган КАРА-ООЛ.

100 ӨШКҮДЕН 109 АНАЙ

Бия-Хемин «Хадмы» совхоз эртен 1992 чылда «Эйялг-Хем» совхозтан 220 ангор өшкүнү саткан, анык малчы Юрий Начын-оолович Долгарга хүлээлди берген. Бо чылдын ол малчин 100 өшкүдөн 109 анай алган. Анайлары-биле кады салып алган өшкүдүнү саны 458 четкен. Дүк плавын база-ла ажык күтүүдөн, бир өшкүдөн 1200 кг-ин кымтыг

алган. Эртен чылдын өшкүдүнүң 17 тонна сикен белетпел алган болза, бо чылдын 25 тонна белеткөөр сорулгазы салган. Оон ажилында мурун-накты малчы чораян анык Начын-оол Ооноович Малчык оол улуг дуэман чедирин турар. Амгы үеде Юрий Начын-оолович өшкүдүн Балик-Хөд деп черде сөөктүн турар. Ким-оол ХЕРТЕК.

Июль 5-тен июль 11-ге чедир

ШЕДЕВЕР ПРОГРАММА

ПОНЕДЕЛЬНИК

ИЮЛЬ 5
БИРГИ ПРОГРАММА
«ОСТАНКИНО» канал
5.20, 18.20, 21.20 Дамчылдалар программасы. 6.00 Тун...

ВТОРНИК

ИЮЛЬ 6
БИРГИ ПРОГРАММА
«ОСТАНКИНО» канал
5.55, 9.00, 18.20, 21.20 Дамчылдалар программасы. 6.00 Мезгилдер...

СРЕДА

ИЮЛЬ 7
БИРГИ ПРОГРАММА
«ОСТАНКИНО» канал
5.55, 9.00, 15.20, 18.20, 21.20 Дамчылдалар программасы. 6.00 Мезгилдер...

ЧЕТВЕРТ

ИЮЛЬ 8
БИРГИ ПРОГРАММА
«ОСТАНКИНО» канал
5.55, 9.00, 15.20, 18.20, 21.20 Дамчылдалар программасы. 6.00 Мезгилдер...

ПЯТНИЦА

ИЮЛЬ 9
БИРГИ ПРОГРАММА
«ОСТАНКИНО» канал
5.55, 9.00, 15.20, 18.20, 21.20 Дамчылдалар программасы. 6.00 Мезгилдер...

СУББОТА

ИЮЛЬ 10
БИРГИ ПРОГРАММА
«ОСТАНКИНО» канал
6.45, 15.20, 21.20 Дамчылдалар программасы. 6.50 Эртеги гимнастика...

ВОСКРЕСЕНЬЕ

ИЮЛЬ 11
БИРГИ ПРОГРАММА
«ОСТАНКИНО» канал
6.40, 15.10, 19.15 Дамчылдалар программасы. 6.45 Эртеги гимнастика...

ИВИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
8.00 Мезгилдер. 8.20 «Автомиг». 8.25 Күш-ажалдык телебизнести...

ИВИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
8.00 Мезгилдер. 8.20 «Автомиг». 8.25 Күш-ажалдык телебизнести...

ИВИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
8.00 Мезгилдер. 8.20 «Автомиг». 8.25 Күш-ажалдык телебизнести...

ИВИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
8.00 Мезгилдер. 8.20 «Автомиг». 8.25 Күш-ажалдык телебизнести...

ИВИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
8.00 Мезгилдер. 8.20 «Автомиг». 8.25 Күш-ажалдык телебизнести...

ИВИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
8.00 Мезгилдер. 8.20 «Автомиг». 8.25 Күш-ажалдык телебизнести...

ИВИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
8.00 Мезгилдер. 8.20 «Автомиг». 8.25 Күш-ажалдык телебизнести...

ИВИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
8.00 Мезгилдер. 8.20 «Автомиг». 8.25 Күш-ажалдык телебизнести...

ИВИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
8.00 Мезгилдер. 8.20 «Автомиг». 8.25 Күш-ажалдык телебизнести...

ИВИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
8.00 Мезгилдер. 8.20 «Автомиг». 8.25 Күш-ажалдык телебизнести...

ИВИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
8.00 Мезгилдер. 8.20 «Автомиг». 8.25 Күш-ажалдык телебизнести...

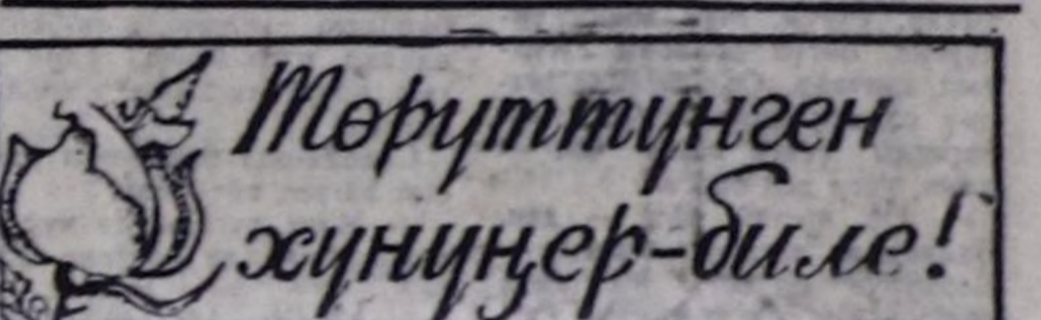
ИВИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
8.00 Мезгилдер. 8.20 «Автомиг». 8.25 Күш-ажалдык телебизнести...

ИВИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
8.00 Мезгилдер. 8.20 «Автомиг». 8.25 Күш-ажалдык телебизнести...

ИВИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
8.00 Мезгилдер. 8.20 «Автомиг». 8.25 Күш-ажалдык телебизнести...

ХОСТУГ ТЫВА ДИЗЕ

Биринчи республикамын элчилик кызматынын директору В. Кош-оол атыг коон кыргызга... «Хостуг тыва дизе» дээр апар-ла-дыр бас. Аам алаан бир-ле архитектурага чыгуур алаан болза, театр-ла арта берген саймтар бас...

Бистин эриг баары эргим инак аамак. Алды-мын Долгакана Долгак ияи кысты болгон бир оолдун хундулуг неси Алаамстын июль 4-те төртүүтүн хуу — ол ам 35 харлаар. Ол Кызыл хоорайнын «преп жилье» дээр бугурулууче материалдык болуштун улту бугалтерияле хей чиллар итинге ажылдал турар. Аамак болуучу ажилдал турар коллективде хундулуг улут мергежилдик кижилерин берээл.

ЧАРЛАДАР БИРОЗУ

Улусчу чогаалдыганын төвү бо чылым июль 3-те хептер моделдерин көргүзери-биле кады шоу-программаны көркүчүрө баралааларын чарал тур. ПРОГРАММАДА: Кызылдын каарынлга фабрикамын биде кады улусчу чогаалдыганын төвү хептин язм-буру ма-дэлине көргүзүр.

Table with columns for dates (Июль 3-те, 4-те, 5-те) and program titles (НАЙРАЛ, ДЕОЗАЛ, КАА-ХЕМ, ОЧУГАШ, БАЖЫЛА, ВИДЕОЗАЛ, КАЙТЫМЫШКИН).